EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 7.9.2004
KOM(2004) 590 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Saugumo tyrimai. Tolesni žingsniai

SAUGUMO TYRIMAI. TOLESNI ŽINGSNIAI

2003 m. spalio mėn. ES komisarai Ph. Busquinas ir E. Liikanenas sušaukė saugumo tyrimų specialistų grupę iš Europos valstybių vyriausybių, universitetų ir pramonės atstovų. Svarbiausias jos uždavinys buvo „pasiūlyti Europos saugumo tyrimų programos (ESTP) principų ir prioritetų, atitinkančių Europos Sąjungos užsienio, saugumo ir gynybos politikos tikslus ir siekį sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę“.

2004 m. kovo 15 d. grupė savo ataskaitą „Tyrimai saugiai Europai“ įteikė Pirmininkui R. Prodi. Ataskaitoje apibūdinti pagrindiniai ESTP bruožai ir galimas indėlis sprendžiant naujas besikeičiančio pasaulio saugumo problemas. Jos komentaras su numatomais tolesniais Komisijos žingsniais saugumo tyrimų srityje pateikiamas toliau. Specialistų grupės ataskaitos santrauka bei išvados ir pasiūlymai pateikiami priede.

Komisija sveikina saugumo tyrimų grupės ataskaitą. Iš esmės ji pritaria grupės pasiūlymams bei gairėms ir kartu su interesų grupėmis imsis būtinų priemonių, išdėstytų 4 skyriuje „Tolesni žingsniai“.

Komisija kviečia Tarybą ir Europos Parlamentą patvirtinti saugumo tyrimų specialistų grupės ataskaitos gaires ir paremti šiame komunikate ir jo priede pateiktus pasiūlymus.

1. ĮŽANGA

Politinėms, socialinėms sąlygoms ir technologijoms plėtojantis, prararastas apibrėžtas stabilumas – rizika ir pažeidžiamumas tapo įvairesni ir mažiau pastebimi. Atsirado naujų pavojų, peržengiančių valstybių sienas ir nukreiptų į Europos interesus tiek ES teritorijoje, tiek už jos ribų.

Įvykiai, kaip antai išpuolis prieš Madrido geležinkelius 2004 m. kovo mėn., akcentuoja poreikį didinti visos Europos piliečių saugumą. Be to, Europai išsiplėtus iki 25 valstybių narių, reikia daugiau pastangų siekiant užtikrinti nuolatinį aukštą saugumo lygį visoje Sąjungoje, kurios sienos dabar išsitęsė į rytus ir pietus.

Augančioms ir vis įvairesnėms saugumo problemoms spręsti Europa turi panaudoti bendrus ir palyginti dar neliestus attinkamos srities pajėgumus bei koordinuoti tyrimus, kad būtų įmanoma efektyviai ir naujoviškai įveikti esamus ir būsimus saugumo uždavinius, geriau saugoti piliečius ir sėkmingai dalyvauti taikos palaikymo veiksmuose. Veiksmingai kovoti su dabar egzistuojančia grėsme saugumui galima tik Europos mastu.

Poreikį imtis veiksmų naujoje saugumo situacijoje ir stiprios pramonės bei technologijų bazės vaidmenį valstybių ir vyriausybių vadovai pabrėžė daug kartų:

- Kelno Europos Vadovų Taryboje, kurioje akcentuotas konkurencingos ir dinamiškos pramonės ir gynybos bazės poreikis,
- Lisabonos Vadovų Taryboje su kampanija už konkurencingą žinių visuomenę,
- Barselonos ES Taryboje, kurioje buvo paraginta didinti bendrą Sąjungos indėlį į mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas,
- Salonikų Vadovų Taryboje, kurioje buvo nuspręsta dėl konkrečių veiksmų gynybos srityje,
- Tarybai priėmus ES saugumo strategiją „Saugi Europa geresniame pasaulyje“[1],
- 2004 m. kovo 25–26 d. Briuselio Europos Vadovų Tarybos diskusijoje, po kurios buvo priimta deklaracija dėl kovos su terorizmu.

2. SAUGUMO TYRIMŲ IR TECHNOLOGIJŲ POREIKIS

Siekiant spręsti saugumo problemas, technologija vaidina pagrindinį vaidmenį. Europa turi potencialo tirti, vystyti ir naudoti daugelį saugumo technologijų. Tačiau susidūrusi su naujų pavojų įvairove Europa turi įveikti esamus struktūrinius ir praktinius sunkumus: vengti fragmentiško ir dvigubo darbo, didinti bendradarbiavimą ir siekti standartizavimo bei suderinamumo.

[1] Saugumo strategiją „Saugi Europa geresniame pasaulyje“ 2003 m. birželio 19–20 d. Salonikų Europos Vadovų Taryboje pateikė vyriausiasis įgaliotinis Javier Solana; Europos Vadovų Taryba ją patvirtino 2003 m. gruodžio 12 d.

Europoje tyrimai civiliniais ir gynybos tikslais ilgą laiką buvo griežtai skiriami. Šiandien daugelis technologijų gali būti naudojamos abiem atvejais: civilinės naujovės papildo gynybos pajėgumus, o iš pradžių gynybos tikslais sukurtos – sudaro sąlygas svarbioms ir naudingoms kasdieniniam piliečių gyvenimui inovacijoms. Be to, susidūrus su terorizmu, susiliejo vidinio (policijos užtikrinamo) ir išorinio (karinio) saugumo ribos. Todėl jų skyrimas turi išnykti.

Savo 2003 m. kovo mėn. komunikate[2] dėl bendrosios gynybos įrangos politikos Komisija pabrėžė konkurencingos pramonės Europos saugumo ir gynybos politikai remti poreikį: tai reiškia geresnę koordinaciją Europos lygiu, kai įmanoma tam tikrų politinių, ekonominių, pramonės srities ir teisinių veiksmų konsolidacija. Taip pat bendroji užsienio reikalų ir saugumo politika, kurios tikslas – būtent remti humanitarines akcijas ir intervenciją Europos Sąjungos vardu, ir dabar priklauso, ir ateityje priklausys nuo moderniausių technologijų pajėgumo veiksmingiau vykdyti veiksmus.

Nuosekli saugumo tyrimų programa Europos Sąjungos mastu gali žymiai padidinti labai aukšto lygio pramonės optimalaus panaudojimo vertę. Šiais tyrimais, vykdomais atsižvelgiant į pajėgumus, turėtų būti siekiama vystyti ne tik Europos piliečių, teritorijos ir svarbiausios infrastruktūros apsaugai, bet ir taikos palaikymo veiksmams naudingas suderinamas sistemas, produktus ir paslaugas. Saugumas taip pat yra prielaida, kad tokios esminės Europos paslaugos, kaip antai transportas ir energijos tiekimas, galėtų tinkamai funkcionuoti. Garantuoti aukštą apsaugos lygį – svarbus tyrimų vaidmuo.

Imantis Europos saugumo tyrimų iniciatyvos turi būti gerbiamos Sąjungos vertybės: atskiro asmens teisės, demokratijos reikšmė, etika ir laisvės. Būtina rasti pusiausvyrą tarp priežiūros ir kontrolės, kad būtų kiek įmanoma sumažintos galimos teroristinių veiksmų pasekmės ir gerbiamos žmogaus teisės, privatumas, socialinė ir visuomeninė sanglauda bei sėkminga mažumų integracija. Technologijų pažanga ir politiniai sprendimai turi žengti kartu, ir stipri ES saugumo technologijų plėtros politika gali teigiamai paveikti teisės aktų ir kitų politinių iniciatyvų kokybę.

Jausdama sustiprintų ir geriau koordinuojamų saugumo tyrimų poreikį, Komisija ėmėsi dviejų konkrečių priemonių. Pirma, inicijuoti saugumo tyrimų parengiamąją priemonę[3], antra, suburti aukšto lygio specialistų grupę, kuri galėtų konsultuoti dėl saugumo tyrimų Europos Sąjungoje ilgalaikės strategijos. Parengiamoji priemonė jau pradėta įgyvendinti ir pirmasis kvietimas pasiūlymams baigiasi birželio 23 d., o specialistų grupės ataskaita buvo pristatyta kovo mėn.[4].

3. Specialistų grupės ataskaita

Specialistų grupės ataskaita nurodo, kokį vaidmenį koordinavimas Europos mastu ir modernių technologijų raida vaidina stebint ir kontroliuojant pavojus, užkertant kelią stambiems inicidentams, kaip antai teroristų išpuoliai, valdant krizes ir vykdant humanitarines

---

2 „Link ES gynybos įrangos politikos“, KOM(2003) 113.

3 Komisijos komunikatas „Dėl parengiamosios priemonės Europos pramonės potencialui saugumo tyrimų srityje padidinti įgyvendinimo – Link programos Europos saugumui didinti per tyrimus ir technologiją“, KOM(2004) 72 galutinis, 2004 2 3, ir Sprendimas 2004/213/EB, paskelbtas OL L 67, 2004 3 5.

4 „Tyrimai saugiai Europai“, saugumo tyrimų specialistų grupės ataskaita, ISBN 92-894-6611-1, Liuksemburgas, Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2004. Prieinama Komisijos tinklavietėje http://europa.eu.int/comm/research/security.

operacijas.Joje pateikiama, kokią įtaką Europos saugumo tyrimų programa (ESTP) galėtų daryti ir kaip padėtų spręndžiant naujas besikeičiančio pasaulio saugumo problemas.

Ataskaitoje, tarp kita ko, siūloma:

- pradėti ESTP nuo 2007 m., ypatingą dėmesį kreipiant į vidinio saugumo reikalus, skiriant mažiausiai 1 mlrd. EUR per metus, neskaitant sumos, šiandien skiriamos Bendrijos mokslinių tyrimų bendrajai programai, bei nacionalinių ir kitų tarpvalstybinių šaltinių,

- sukurti Europos saugumo tyrimų patariamąją tarybą, kuri apibrėžtų ESTP veiksmų strategijos gaires, vartotojų dalyvavimą, įgyvendinimo mechanizmus ir strateginį tyrimų tvarkaraštį,

- atsižvelgiant į politinius įvykius ir daugelį šiandieninių iniciatyvų, atkreipti dėmesį į poreikį bendradarbiauti Europos institucijoms, taip pat visoms susijusioms interesų grupėms.

4. Tolesni žingsniai

Komisija sveikina saugumo tyrimų grupės ataskaitą.Iš esmės ji pritaria grupės pasiūlymams bei gairėms ir kartu su interesų grupėmis imsis būtinų priemonių, kurias galima suskirstyti į keturias grupes (žr. toliau).

a) Konsultacijos ir bendradarbiavimas su interesų grupėmis

2004 m. rudenį Komisija įsteigs Europos saugumo tyrimų patariamąją tarybą, kuri konsultuotų dėl ESTP turinio ir jos įgyvendinimo bei atkreiptų reikiamą dėmesį į specialistų grupės pasiūlymus. Šią tarybą turėtų sudaryti įvairių interesų grupių – vartotojų, pramonės ir su tyrimais susijusių organizacijų – atstovai. Taip bus nustatyti vartotojų poreikiai ir paskatintas valstybių narių bendradarbiavimas keičiantis intelektinės nuosavybės teisėmis bei slapta informacija ir saugant saugią informaciją.

Komisija užtikrins veiksmingą ESTP koordinavimą su savo vidiniais tyrimų pajėgumais ir kita Europos tyrimų veikla, nepaisant to, ar ją finansuoja Bendrija, nacionaliniai, ar tarvalstybiniai šaltiniai. Koordinuoti taip pat reikėtų ir darbą tarptautinėse organizacijose, kaip antai: JT, ESBO ir NATO, bei Europos oganizacijų, kaip antai Europos kosmoso agentūra, veiklą.

b) Europos saugumo tyrimų programa

Pritardama pasiūlymui pradėti Europos saugumo tyrimų programą (ESTP) nuo 2007 m., Komisija inicijuos tarpinstitucines derybas siekdama sutarimo dėl šios programos, remiantis parengiamąja priemone saugumo tyrimams, kuriuos ji tęstų iki 2006 m. pabaigos[5]. Saugumo tyrimai buvo įtraukti į komunikatą dėl Sąjungos 2007–2013 m. finansinių perspektyvų[6].

---

[5] Pasiūlymai, gauti 2004 m. paskelbus kvietimą pasiūlymams dėl šios parengiamosios priemonės, rodo poreikį, 15 kartų viršijantį turimą biudžetą.

[6] Komisijos komunikatas „Kuriant mūsų bendrą ateitį – Politiniai iššūkiai ir biudžetas išsiplėtusioje Sąjungoje“, KOM(2004) 101, 2004 2 10.

2005 m. pradžioje, kaip 7-osios Bendrijos mokslinių tyrimų bendrosios programos[7] dalis, bus pateiktas pasiūlymas dėl ESTP turinio, ilgalaikio finansinio plano ir institucininės struktūros. ESTP turėtų būti įgyvendinta kaip ypatinga tyrimų programa su savo procedūromis (pvz., pritaikytomis reikalavimams dėl slaptumo) bei dalyvavimo joje, jos sutarčių ir finansavimo tvarkos taisyklėmis.

Komisija atkreipia dėmesį į specialistų grupės rekomendaciją, kad ESTP būtų skirta pakankamai išteklių, ir pritaria nuomonei, kad ESTP turi būti finansuojama papildomai, neskaitant šiandieninio Bendrijos mokslinių tyrimų bendrosios programos finansavimo, nacionalinių ir kitų tarpvalstybinių šaltinių. Ši pozicija sutampa su Europos Sąjungos tikslu iki 2010 m. pasiekti 3% BVP investicijų į mokslinius tyrimus lygį. Be to, siekiant užtikrinti mokslinių tyrimų rezultatų taikymą, reikėtų derinti ir kitus politikos instrumentus bei biudžetus.

c) Veiksminga institucinė struktūra

Komisija užtikrins, kad atliekant saugumo tyrimus būtų visiškai atsižvelgta į Europos saugumo strategijos, bendrosios užsienio ir saugumo politikos, Europos saugumo ir gynybos politikos bei kitų svarbių Komisijos politikos krypčių, susijusių su vidiniu saugumu, reikalavimus.

Nuspręsta plėsti bendradarbiavimą ir sąveiką tarp Bendrijos saugumo tyrimų ir atitinkamų Europos gynybos agentūros (EGA) darbo aspektų. Tai, kad Komisija dalyvauja Agentūros valdymo taryboje ir su ja glaudžiai bendradarbiauja, padės siekti tikslo papildyti EGA darbą ir, kai įmanoma, bendrai naudotis tyrimų rezultatais. Todėl valstybės narės turėtų bendradarbiauti su Komisija siekiant gerinti koordinavimą ir optimaliai panaudoti mokslinių tyrimų ir technologijos rezultatus civiliniais, saugumo ir gynybos tikslais. Kartu nustatant ir tenkinant bendrus mokslinių tyrimų ir plėtros bei technologijos poreikius, bus lengviau skatinti įvairaus lygio kompetetingas institucijas labai pragmatiškai ir konkrečiai bendradarbiauti.

d) Skubą ir darbo pobūdį atitinkanti vadovavimo struktūra

Derėdamasi su valstybėmis narėmis bei kitomis interesų grupėmis ir remdamasi savo patirtimi valdant mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros programas, Komisija sukurs geriausius mechanizmus, užtikrinsiančius veiksmingą ESTP valdymą.

Konsultuodamasi su interesų grupėmis ir remdamasi patirtimi taikant parengiamosios priemonės taisykles ir procedūras, Komisija sukurs efektyvią ir lanksčią sutarčių, dalyvavimo programoje ir jos finansavimo tvarką (pvz., leisti viešoms institucijoms finansuoti naujas technologijas ir taip užtikrinti didesnę sąveiką ir papildomumą).

[7] Komisijos komunikatas „Mokslas ir technologija – raktai į Europos ateitį. Sąjungos paramos moksliniams tyrimams strategijos gairės“, COM(2004) 353.

5. IŠVADA

Kad saugumo tyrimai Bendrijoje galėtų turėti reikšmingos pridėtinės vertės, anksčiau išdėstyta pozicija bus užtikrinama taip:

pripažįstant, kad turėti naujų technologijų yra esminis kovos su terorizmu elementas; siekiant apsaugoti Europos piliečius ir ekonomiką, būtina tvirta struktūrinė Europos saugumo tyrimų programa;

mažinant darbo skaidymo, vengiant dubliavimo, didinant bendradarbiavimą (taip pat tarp valstybių narių), standartizuojant, tobulinant suderinamumą ir etalonus, kad taip Europos pastangos atsipirktų ir būtų šalinamas dabartinis išsisklaidymas bei skatinamas tikros šios srities rinkos atsiradimas Europos mastu;

sprendžiant uždavinius, kurie iškyla iki 25 valstybių narių su 455 milijonais gyventojų išsiplėtusioje Sąjungoje, bei pasinaudojant jos teikiamomis galimybėmis;

pripažįstant, kad saugumas yra visų valstybių narių ir visų piliečių problema, kurios dalinių ar bendrų sprendimų reikėtų ieškoti be išlygų gerbiant Europos žmogiškąsias vertybes ir etiką;

remiantis turima Bendrijos jungtinių mokslinių tyrimų programų valdymo patirtimi bei egzistuojančiais pripažintais ir gerai žinomais teisiniais viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo, plėtojant mokslinius tyrimus ir technologijas, pagrindais.

PRIEDAS

Tyrimai saugiai Europai

Saugumo tyrimų specialistų grupė

Santrauka ir pasiūlymai

SANTRAUKA

Šiandienos globali visuomenė Europos Sąjungai teikia ne tik naujų galimybių, bet ir naujų pavojų. Politinėms, socialinėms sąlygoms ir technologijoms plėtojantis, prararastas apibrėžtas stabilumas – rizika ir pažeidžiamumas tapo įvairesni ir mažiau pastebimi. Atsirado naujų pavojų, peržengiančių valstybių sienas ir nukreiptų į Europos interesus tiek ES teritorijoje, tiek už jos ribų. Europos Vadovų Taryba šiuos pavojus pripažino 2003 m. gruodžio mėn. ir priėmė ES saugumo strategiją „Saugi Europa geresniame pasaulyje“.

Į šiuos pavojus Europa turi reaguoti ir pasiūlyti nuoseklią poziciją tiek vidaus, tiek išorės saugumo klausimais, derinančią civilines ir karines priemones. Kuo glaudžiau Sąjunga bendradarbiaus su JT, ESBO, NATO ir visais savo tarptautiniais partneriais, tuo veiksmingiau ji galės prisidėti palaikant tarptautinį saugumą. ES ypač reikia vystyti pajėgumus apsaugoti savo piliečius namuose bei paskirti pakankamai išteklių taikai palaikyti, humanitarinei paramai ir institucijoms kurti užsienyje.

Europa turi pasinaudoti savo technologijomis, kad pasiektų tų tikslų. Pati technologija negali garantuoti saugumo, bet saugumas be technologijų neįmanomas. Per jas gaunama informacija apie pavojus, jos padeda sukurti veiksmingą apsaugą nuo tų pavojų ir, jei būtina, leidžia juos neutralizuoti. Be to, su naujomis technologijų tendencijomis atsiranda naujų galimybių. Civiliniai, saugumo ir gynybos reikalai remiasi ta pačia technologijų baze ir leidžia naujai sąveikauti įvairiems mokslinių tyrimų sektoriams.

Kad technologija taptų saugios Europos varomąja jėga, būtina moderni pramonė, stipri žinių infrastruktūra, pakankamas finansavimas ir optimaliai naudojami ištekliai. Europoje yra aukšto lygio mokslinių tyrimų institutų bei tvirta ir įvairi pramonė, kad būtų galima patenkinti technologinius reikalavimus saugumo srityje. Tačiau struktūriniai skirtumai institucijų ir politiniame lygmenyje trukdo Europai išnaudoti savo mokslo, technologijų ir pramonės pajėgumus. Gynybos ir civilinių tyrimų skyrimas; specialių saugumo tyrimų struktūrų ES mastu trūkumas; ribotas bendradarbiavimas tarp valstybių narių bei nepakankamas veiksmų nacionaliniu ir Europos lygiu koordinavimas – dėl šių priežasčių nėra viešo mokslinių tyrimų finansavimo ir atsiranda didžiulių kliūčių ieškant ekonomiškų sprendimų.

Kad pašalintų šiuos trūkumus, Europa turi padidinti finansavimą ir labiau derinti savo veiksmus. Tam reikia: a) veiksmingai koordinuoti nacionalinius ir Europos tyrimus, b) sistemingai analizuoti su saugumu susijusių pajėgumų poreikius (nuo civilinio saugumo iki gynybos), c) iki galo pasinaudoti sąveika tarp gynybos, saugumo ir civilinių tyrimų, d) sukurti

ypatingas teisines sąlygas ir finansavimo instrumentus su saugumu susijusiems moksliniams tyrimams Europos mastu finansuoti ir e) pasiūlyti institucinę sistemą, kuri būtų ir veiksminga, ir pakankamai lanksti, kad būtų įmanoma suderinti valstybių narių ir Bendrijos veiksmus bei įtraukti kitus suinteresuotus partnerius.

Paskutiniu metu pateiktos iniciatyvos rodo vis didėjantį būtinybės veikti suvokimą. Todėl nepaprastai svarbu įkurti gynybos pajėgumų vystymo, tyrimų, aprūpinimo ir amunicijos agentūrą ir sukurti Komisijos parengiamąją priemonę su saugumu susijusių tyrimų srityje. Šias iniciatyvas ištobulinti iki nuoseklios pozicijos bus iššūkis. Siekiant šio tikslo reikšmingas žingsnis bus Europos saugumo tyrimų programa (ESTP) nuo 2007 m.

Kad būtų įmanoma sujungti civilinius ir karinius tyrimus, ESTP turėtų pasinaudoti technologijų dvipypumu ir vis labiau panašėjančiomis saugumo funkcijomis. Neskaitant visavertės saugumo strategijos, programa turėtų finansuoti mokslinius tyrimus, skirtus plėtoti sistemoms ir produktams, kurie praverstų:

– ypač valstybių narių teritorijai, suverenumui, vietiniams gyventojams ir esminei infrastruktūrai nuo sienas peržengiančių pavojų saugoti ir

– ES misijoms už Sąjungos ribų palaikyti taiką, užkirsti kelią konfliktams ir stiprinti tarptautinį saugumą vadovaujantis Jungtinių Tautų chartijos principais.

ESTP turėtų iki aukščiausio laipsnio padidinti technologijų naudojimo įvairiems tikslams aspektų privalumus. Sąveikai skatinti programa turėtų taikyti į naudojimo civiliniais ir gynybos tikslais „sankryžą“ bei puoselėti technologijų transformavimą ir integraciją skirtinguose sektoriuose. Ji turi koncentruotis į technologijų suderinamumą ir galimybę jas sujungti kaip esminius bendradarbiavimo nepaisant sienų ir tarnybų elementus. Pagrindinės projektavimo taisyklės ir standartai turi būti parengti ankstyvajame etape.

ESTP turi papildyti tiek civilines Bendrijos programas, tiek saugumo ir gynybos tyrimus, vykdomus nacionaliniu ir tarpvalstybiniu lygiu. Lemiamos reikšmės siekiant užtikrinti veiksmų darną turi veiksmingas ESTP ir kitų susijusių mokslinių tyrimų koordinavimas.

Be to, ESTP turi atsižvelgti į ypatingus saugumo rinkos aspektus. Tai reiškia – sukurti naujus finansavimo instrumentus ir technologijos perdavimo taisykles. Taip pat užsakovai turi būti įtraukiami į visą procesą, kad ryšys tarp tyrimų ir pirkimo nenutrūktų.

Pagal šias gaires suformuota ESTP yra labai svarbi visuomeniniu požiūriu ir gali sukurti didelės pridėtinės vertės. Ji padėtų didinti Europos saugumą, kuris iš esmės yra daugelio Bendrijos politikos krypčių (transporto, energijos, telekomunikacijų ir kt.) prielaida. Ji skatintų bendradarbiavimą nepaisant sienų, padidintų Europos pramonės konkurencingumą ir sustiprintų Europos tyrimų bazę. Negana to, ji žymiai prisidėtų prie ES augimo ir konkurencingumo politikos, kaip nutarta Lisabonoje ir Barselonoje.

Dėl šių priežasčių ESTP finansuoti turi Bendrija. Jos metinį biudžetą turi sudaryti mažiausiai 1 milijardas EUR su galimybe laipsniškai jį didinti, jei reikia. Turint galvoje ES tikslą į tyrimus investuoti 3% BVP, ESTP turi būti finansuojama papildomai, neskaitant viso finansavimo, šiandien skiriamo mokslinių tyrimų bendrajai programai, arba nacionalinių ar tarpvalstybinių šaltinių. Tokios investicijos reikšmingai prisidėtų didinant Europos piliečių saugumą.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Atsižvelgiant į didžiulius išsiplėtusiai Europos Sąjungai kilusius uždavinius, ši ataskaita nurodė neatidėliotiną poreikį Europos tyrimų finansavimą ir organizavimą taikyti prie naujų saugumo ir technologijos realijų.

Tam mes raginame:

a) kuo veiksmingiau derinti nacionalinius, tarpvalstybinius ir Bendrijos veiksmus per vientisus civilinius ir karinius tyrimus;

b) parengti ypatingą Europos saugumo tyrimų programą (ESTP).

Taip pat mes atkakliai tvirtiname, kad vykdyti visus Europos tyrimus būtina gerbiant pilietines laisves ir etinius principus.

ESTP gali padidinti Europos projekto vertę ir yra nepaprastai reikšminga visuomenei. Ji galėtų skatinti pramonės konkurencingumą ir sustiprinti Europos tyrimų bazę. Ji skatintų bendradarbiavimą nepaisant sienų ir prisidėtų prie ES augimo ir konkurencingumo politikos, kaip nutarta Lisabonoje ir Barselonoje. Svarbiausia, ji padėtų didinti saugumą ES, kuris iš esmės yra daugelio Bendrijos politikos krypčių (transporto, energijos, telekomunikacijų ir kt.) prielaida. Dėl šių priežasčių ESTP finansuoti turi Bendrija.

ESTP neturėtų pakeisti ar dubliuoti valstybių narių veiksmų. Programos tikslas būtų juos remti ir papildyti bei suteikti naujų sąsajų. Turėdami tai galvoje, mes siūlome:

1. Bendrijos finansuojama ESTP, kurioje dalyvautų visos valstybės narės, turėtų būti pradėta jau 2007 m. Mažiausiai jai turėtų būti skirta 1 milijardas EUR per metus, neskaitant jau esamo finansavimo. Tokia išlaidų apimtis su galimybe laipsniškai jas didinti, jei reikia, turėtų būti pasiekta greitai, kad būtų pasiektas bendras ES (Bendrijos, nacionalinių ir tarpvalstybinių šaltinių) investicijų į saugumo tyrimus lygis, panašus į JAV.

2. ESTP turėtų iki demonstruotino lygio finansuoti su pajėgumais susijusius tyrimų projektus, kurie ypač būtų naudingi vidiniam saugumui ES bei bendrosios užsienio ir saugumo politikos ir Europos saugumo ir gynybos politikos misijoms.

3. Mažinant skirtumą tarp civilinių ir gynybos tyrimų, ESTP turėtų iki aukščiausio laipsnio padidinti technologijų naudojimo įvairiems tikslams aspektų privalumus. Sąveikai didinti programa turėtų skatinti technologijos transformavimą, naudojimo integraciją ir jos perdavimą iš vieno sektoriaus į kitą.

4. Ji turėtų būti sutelkta į technologijų suderinamumą ir galimybę jas sujungti, kaip esminius bendradarbiavimo nepaisant sienų ir tarnybų elementus. Taigi pagrindinės projektavimo taisyklės ir standartai turi būti parengti ankstyvajame etape.

5. ESTP valdymo taisyklės turėtų atitikti saugumo tyrimų specifiką. Komisija, konsultuodamasi su visomis atitinkamomis interesų grupėmis, turėtų parengti reikiamas taisykles intelektinės nuosavybės teisėms ir technologijai perduoti.

6. Atsižvelgiant į tai, kad daugelį reikalavimų nustatys vyriausybės, turi būti sukurti nauji finansavimo instrumentai, kad pagrįstas tyrimų finansavimas būtų padengiamas iki 100% išlaidų.

7. Turėtų būti įkurta saugumo tyrimų patariamoji taryba, kuri nurodytų strategines veiksmų gaires ESTP tyrimų tvarkaraščiui parengti, taip pat konsultuotų dėl jos įgyvendinimo principų ir mechanizmų. Be to, ji turėtų nustatyti lemiamas technologijos sritis, kuriose Europa turėtų didinti vidinio konkurencingumo pajėgumus. Šią tarybą turėtų sudaryti aukšto lygio ekspertai iš viešųjų ir privačių užsakovų, pramonės, tyrimų organizacijų ir visų kitų susijusių interesų grupių.

8. Nustatyti užsakovų poreikius bus esminis žingsnis, kad ESTP būtų sėkmingai įgyvendinta. Todėl turėtų būti sukurtas mechanizmas ES lygiu, kad, konsultuojantis su galimais užsakovais, būtų nustatytas būsimų pajėgumų vidinio saugumo misijoms poreikis.

9. Veiksmingai koordinuojant reikėtų užtikrinti, kad ESTP ne dubliuotų, o papildytų kitus Europos mokslinius tyrimus, nepaisant to, ar jie finansuojami Bendrijos, ar nacionalinių ar tarpvalstybinių šaltinių.

10. Komisija ir Taryba turėtų užtikrinti, kad ryšiai tarp ESTP ir būsimos gynybos pajėgumų vystymo, tyrimų, aprūpinimo ir amunicijos agentūros būtų palaikomi tinkamai ir veiksmingai.

11. Įgyvendinant ESTP reikėtų atsižvelgti į tyrimus, atliekamus tarptautinėse organizacijose, atsakingose už pasaulinio ir regioninio saugumo klausimus, ir, kai įmanoma, juos koordinuoti.

12. ESTP turėtų siekti skatinti su saugumu Europoje susijusios pramonės konkurencingumą ir saugumo produktų ir sistemų rinkos (viešos ir privačios) kūrimąsi. Siekti šio tikslo ir iki aukščiausio laipsnio didinti ESTP naudą labai padėtų pasiūlymų dėl priemonių, išdėstytų Komisijos komunikate „Link Europos gynybos įrangos politikos“, įgyvendinimas.